

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžf/35/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014200597
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014200597.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: INFORAMA a.s., so sídlom Mlynské Nivy 54, Bratislava, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ľubomír Schweighofer, advokát, Šafárikovo námestie 2, Bratislava, proti žalovanému: Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo: 1100301/1/62476/2014/5002 zo dňa 4. februára 2014, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 79/2014-42 zo dňa 8. septembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 79/2014-42 zo dňa 8. septembra 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „OSP“) rozhodnutie žalovaného č. 1100301/1/62476/2014/5002 zo dňa 4.2.2014 a rozhodnutie Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty (ďalej aj „správca dane“ alebo „daňový úrad“) č. 9900399/5/4739026/2013 zo dňa 22.10.2013, ktorým žalobcovi ako daňovému subjektu podľa § 156 ods. 1 písm. a/ zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) vyrubil úrok z omeškania v sume 435,80 € za nezaplatenie dane z príjmov zo závislej činnosti za zdaňovacie obdobie roku 2009 v lehote podľa § 49 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovanému zároveň uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 70 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 340,90 €.

V odôvodnení rozsudku krajský súd konštatoval zistenie z pripojeného administratívneho spisu žalovaného, že dňa 31.3.2010 žalobca doručil správcovi dane Hlásenie o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti znížených o sumy podľa § 5 ods. 8 zákona o dani z príjmov v znení

neskorších predpisov o zrazených preddavkoch na daň a o daňovom bonuse (ďalej len „hlásenie“), na ktoré reagoval správca dane Oznamením o kompenzácii nadmerného odpočtu DPH vydaným dňa 12.8.2010, ktorým žalobcovi oznámil, že v zmysle § 63 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov použil časť neodpočítaného nadmerného odpočtu na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie máj 2010 v celkovej sume 89 979,19 € okrem iných aj na úhradu nedoplatku evidovanom na dani z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti vo výške 7 468,48 € vyplývajúceho z hlásenia za zdaňovacie obdobie 2009.

Ďalej krajský súd konštatoval, že dňa 22.10.2013 správca dane vydal prvostupňové rozhodnutie, ktorým podľa § 156 ods. 1 písm. a/ daňového poriadku vyrubil žalobcovi úrok z omeškania v sume 435,80 € za nezaplatenie dane z príjmov zo závislej činnosti priznanej v hlásení za zdaňovacie obdobie roku 2009 v lehote podľa § 49 ods. 2 zákona o dani z príjmov v znení platnom do 31.12.2012. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že pre daňový subjekt bolo priaznivejšie vyrubenie sankčného úroku podľa daňového poriadku. Z rozhodnutia ďalej vyplýva, že daňový subjekt bol podľa § 49 ods. 2 zákona o dani z príjmov v znení platnom do 31.12.2012 povinný podať hlásenie do troch mesiacov po uplynutí zdaňovacieho obdobia a v lehote na podanie hlásenia je povinný tiež zaplatiť i samotnú daň. Žalobca podal hlásenie za zdaňovacie obdobie roku 2009 dňa 30.3.2010, priznaná daň predstavovala sumu 153 676,48 €, lehota na podanie hlásenia uplynula dňa 31.3.2010, do lehoty na podanie hlásenia bola zaplatená suma 146 208,01 € a daňový subjekt daň v sume 7 468,47 € uhradil dňa 20.8.2010 (kompenzáciou, ktorú vykonal správca dane). Toto rozhodnutie správcu dane žalobca včas napadol odvolaním, o ktorom bolo rozhodnuté dňa 4.2.2014 žalovaným tak, že rozhodnutie správcu dane bolo ako vecne správne potvrdené.

Krajský súd uviedol, že z obsahu administratívneho spisu mal preukázaný priebeh reštrukturalizačného konania: Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 17.8.2009, sp. zn. 4R/2/2009, právoplatné dňa 21.8.2009, súd začal reštrukturalizačné konanie na majetok žalobcu a uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 3.9.2009, sp. zn. 4R/2/2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 9.9.2009, bola povolená reštrukturalizácia žalobcu.

Krajský súd ďalej poukázal na obdobný rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S 322/2010-90 zo dňa 2.9.2013, ktorý bol potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/1/2014 zo dňa 29.1.2015, z odôvodnenia ktorého vyplynulo, že „pokiaľ žalovaný a správca dane mali za to, že daňová pohľadávka na DPH za zdaňovacie obdobie júl 2009 vznikla po začatí reštrukturalizačného konania, tak takýto záver je v rozpore s právnou úpravou na vec sa vzťahujúcou a rovnako nie je zrejmé, na základe akých dôvodov k nemu dospeli. Zákon o DPH v § 19 a 20 upravuje vznik daňovej povinnosti pri jednotlivých zdaniteľných obchodoch, ktoré sú predmetom dane. Daňová pohľadávka na DPH za zdaňovacie obdobie júl 2009 vznikla uskutočnením zdaniteľných obchodov v priebehu tohto zdaňovacieho obdobia a teda nepochybne pred začatím reštrukturalizačného konania, t. j. dňa 21.08.2009 v zmysle § 95a ods. 7 zákona o správe daní a poplatkov. Túto pohľadávku nemusel daňový subjekt na základe reštrukturalizačného plánu plniť, a preto zanikla. Podľa § 35b ods. 1 písm. a/ zákona č. 511/1992 Zb., sankčný úrok vyrubí správca dane daňovému subjektu, ak daň priznanú v daňovom priznaní alebo v hlásení alebo vlastnú daňovú povinnosť priznanú v daňovom priznaní nezaplatí v lehote alebo vo výške podľa osobitného zákona.“

Vychádzajúc z citovaného rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky mal krajský súd za to, že i na dané zdaňovacie obdobie a vo vzťahu k skutkovému stavu v predmetnej veci už Najvyšší súd Slovenskej republiky právoplatne vyslovil, že daňová pohľadávka na DPH vznikla nepochybne pred začatím reštrukturalizačného konania, t. j. pred 21.8.2009, a ako ďalej vyplynulo zo zistení súdu, túto pohľadávku si správca dane neuplatnil voči žalobcovi v reštrukturalizačnom konaní, a preto mu zanikla. Stotožnil sa preto s právnym názorom žalobcu, že žalobca sa nemohol dostať do omeškania s úhradou dane z príjmov za obdobie od 1.8.2009 do 20.8.2009 a že túto pohľadávku si mal správca dane riadne a včas prihlásiť po povolení reštrukturalizácie, a keď tak neurobil, táto zanikla. S ohľadom na uvedené si potom ani správca dane nemohol uplatniť voči žalobcovi úrok z omeškania a ani žiadne sankcie prípadne iné ďalšie sankcie za neuhradenie dane z príjmov za obdobie pred začatím reštrukturalizácie.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ OSP, nakoľko napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, navrhujúc jeho

zrušenie a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie.

Nesúhlasil so záverom krajského súdu, že žalobca sa nemohol dostať do omeškania s úhradou dane z príjmov za obdobie od 1.8.2009 do 20.8.2009 a že túto pohľadávku si mal správca dane riadne a včas prihlásiť po povolení reštrukturalizácie, a keď tak neurobil, táto zanikla, a s ohľadom na uvedené si správca dane nemohol uplatniť voči žalobcovi úrok z omeškania a ani žiadne sankcie prípadne iné ďalšie sankcie za neuhradenie dane z príjmov za obdobie pred začatím reštrukturalizácie.

Žalovaný uviedol, že si nemohol uplatniť daň z príjmov zo závislej činnosti za obdobie od 1.8.2009 do 20.8.2009, t. j. prihlásiť pohľadávku riadne a včas podľa § 121 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie, a to z toho dôvodu, že v lehote do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie žalovaný o pohľadávke nevedel (čoho dôkazom je chronologický vývin udalostí, ktoré v odvolaní špecifikoval), a túto skutočnosť považuje žalovaný za významnú a rozhodujúcu pri zodpovedaní otázky, či si žalovaný mohol riadne a včas prihlásiť pohľadávku po povolení reštrukturalizácie.

Trval na tom, že v zákonnej lehote na prihlásenie pohľadávok žalovaný nemal vedomosť o takej pohľadávke na dani zo závislej činnosti, ktorú by mohol uplatniť v zákonnej lehote prihláškou; že zrazené preddavky na daň v sume 7 468,47 € sa stali daňou z príjmov zo závislej činnosti splatnou 31.3.2010, ktorá sa po tomto dátume stala daňovým nedoplatkom považovaným v zmysle § 158 ods. 1 daňového poriadku na účely konkurzu a reštrukturalizácie za pohľadávku; že v predloženom hlásení žalobca priznal nedoplatok dane v sume 7 468,47 €; že žalovaný postupoval v súlade s daňovým poriadkom, keď vyrubil úrok z omeškania za nezaplatenie dane z príjmov zo závislej činnosti, priznanej v hlásení za zdaňovacie obdobie roku 2009 v lehote podľa § 49 ods. 2 zákona o dani z príjmov; že žalobca svojím postupom pri účtovaní miezd za mesiac august 2009 nerozlišoval obdobie pred začatím reštrukturalizačného konania a obdobia po začatí reštrukturalizačného konania a že percentuálne rozdelil zrazené preddavky na daň na časť, podľa neho, prislúchajúcu obdobiu pred začatím reštrukturalizačného konania a obdobiu po začatí reštrukturalizačného konania, čo je podľa žalovaného v rozpore s ustanovením § 35 zákona o dani z príjmov.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 vety prvej OSP, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalovaného podľa § 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie pre procesné pochybenie.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (v rámci ktorého bol vydaný aj napadnutý rozsudok krajského súdu) je preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve je teda preskúmať, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy.

Žalobca navrhol preskúmať postup a zákonnosť rozhodnutia žalovaného č. 1100301/1/62476/2014/5002 zo dňa 4.2.2014, ktorým potvrdil rozhodnutie Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty č. 9900399/5/4739026/2013 zo dňa 22.10.2013, ktorým žalobcovi ako daňovému subjektu vyrubil podľa § 156 ods. 1 písm. a/ daňového poriadku úrok z omeškania v sume 435,80 € za nezaplatenie dane z príjmov zo závislej činnosti za zdaňovacie obdobie roku 2009.

Krajský súd zrušil obe rozhodnutia správnych orgánov podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP, teda z dôvodu, že vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci. Stotožniac sa s právnym názorom žalobcu, že žalobca sa nemohol dostať do omeškania s úhradou dane z príjmov za obdobie od 1.8.2009

do 20.8.2009 a že túto pohľadávku si mal správca dane riadne a včas prihlásiť po povolení reštrukturalizácie, a keď tak neurobil, táto zanikla, a preto si správca dane nemohol uplatniť voči žalobcovi úrok z omeškania, odôvodnil krajský súd svoj rozsudok odkazom na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S 322/2010-90 zo dňa 2.9.2013, potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/1/2014 zo dňa 29.1.2015, pričom predmetom preskúmania bola zákonnosť rozhodnutia žalovaného, ktorým potvrdil rozhodnutie Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty ktorým podľa § 63 ods. 4 zák. o správe daní a poplatkov nevyhovel žiadosti žalobcu o vrátenie preplatku na DPH za zdaňovacie obdobie marec 2010, keď použil uvedený preplatok na úhradu časti nedoplatku evidovanom na DPH za zdaňovacie obdobie júl 2009. Správca dane mal za to, že daňová pohľadávka za zdaňovacie obdobie júl 2009 vznikla a stala sa splatnou po začatí reštrukturalizačného konania u žalobcu, a preto sa neuplatňuje prihláškou v reštrukturalizácii a je rovnako možné jej započítanie. Z obsahu odôvodnenia citovaných rozsudkov súdov však vyplynulo, že išlo o daňovú pohľadávku na DPH, čo je odlišný typ dane ako v prejednávanej veci, kde sa jedná o daň z príjmov zo závislej činnosti, a v nadväznosti na to právne posúdenie vzniku daňovej povinnosti vychádzalo zo zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty, ktorý sa však na prejednanú vec nevzťahuje. Krajský súd vlastné právne posúdenie veci nevykonal, nezaoberal sa vecou v rozsahu žalobných námietok, a argumentov žalovaného, vyslovil len svoj právny záver, sa čím zaťažil svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti.

Podľa judikatúry Ústavného súdu slovenskej republiky nezávislosť rozhodovania súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonomnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť (§ 157 ods. 1 OSP), spôsobom zakotveným v ustanovení § 157 ods. 2 OSP.

Procesným právom účastníka je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP znamená tiež právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Aj keď s ohľadom na judikatúru ESLP nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok ESLP Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994).

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil.

Na základe uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd z uvedených zásad súdneho prieskumu dôsledne nevychádzal, čím sa stalo jeho rozhodnutie nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Záver krajského súdu je predčasný, pretože vôbec nereagoval na argumentáciu a vyjadrenia žalovaného, že nemohol uplatniť daň z príjmov zo závislej činnosti za obdobie od 1.8.2009 do 20.8.2009, t. j. prihlásiť pohľadávku riadne a včas podľa § 121 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie, keďže v lehote do

30 dní od povolenia reštrukturalizácie o pohľadávke nevedel, ktorá skutočnosť je aj podľa názoru odvolacieho súdu významná pri zodpovedaní otázky, či si žalovaný mohol riadne a včas prihlásiť pohľadávku po povolení reštrukturalizácie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací z týchto dôvodov odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu musel s poukazom na § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd prejedá vec znova v medziach podanej žaloby, dôsledne sa vysporiada aj s argumentáciou žalovaného v jeho vyjadrení k žalobe a tiež so skutočnosťami uvedenými žalovaným v odvolaní, a znova o žalobe v jej medziach rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť 1.7.2016.

Dňom 1.7.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z., Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.